

Alapvizsga követelmények
2016/2017. tanév

Archaeometria

Tételek

1. Régészeti lelőhelyfelderítési módszerek
2. A régészeti terepi dokumentáció (ásatások, terepbejárások, mérések)
3. Magyarország Régészeti Topográfiája
4. Régészeti adatbázisok felépítése (példákkal)
5. Régészeti térinformatikai elemzések (példákkal)
6. Az induktív és deduktív érvelés fogalma és helye a régészeti kutatásban
7. A svájci őskori cölöpépítmények természettudományos jelentősége
8. A régészeti növénymaradványok típusai és értelmezése
9. A radiokarbon kormeghatározás
10. A dendrokronológia
11. Régészeti leletek anyagvizsgálata (kő, kerámia)
12. Régészeti leletek anyagvizsgálata (fém, üveg)

Személyek, fogalmak

1. elektronsugaras mikroanalízis
2. fitolitok
3. Harris-mátrix
4. negatív/pozitív növényzeti jelek
5. petroarchaeológia
6. rászteres mintavétel
7. radiokarbon adatok kalibrálása
8. tömegspektrométer
9. szórás
10. tafonómia
12. R. Agache
12. M. J. Aitken
13. Bökönyi Sándor
14. I. A. Efremov
15. V. Gaffney
16. Oswald Heer
17. Hertelendi Ede
18. I. Hodder
19. W.F. Libby
20. E. Pernicka

Lelőhelyek

1. Bibracte
2. Brigetio
3. Carnuntum
4. Hvar-sziget

5. Lattes
6. Polgár
7. Sutton Hoo
8. Százhalombatta
9. Tenochtitlán
10. Velem – Szent Vid-hegy

Őskor

Tételek

1. Az embertani fejlődés és a technológiai fejlődés összefüggései a paleolitikumban
2. Magyarország paleolitikumának fontosabb régészeti kultúrai és lelőhelyei
3. A termelőgazdálkodás kezdetei a Kárpát-medencében. Hogyan és mikor kezdődött a neolitikum a Kárpát-medencében? Milyen modellekkel írható le Délkelet-Európa és a Kárpát-medence neolitizációja? Mik az első magyarországi neolitikus kultúrák jellemzői?
4. A Vonaldíszes-kerámiák kultúrai Európában. Mik a települések, temetkezések és az anyagi kultúra jellemzői? Mikorra keltezhető? Mi az európai jelentősége ezeknek a kultúráknak?
5. A fémművesség kezdetei a Kárpát-medencében. Mikorra keltezhető a Délkelet-Európai fémművesség kezdete? Milyen főbb fejlődési fázisokon keresztül alakult ki a fémművesség a bronzkort megelőző időszakban?
6. A közép-európai neolitikus körárcok megjelenése, típusai, keltezése, társadalmi jelentősége és értelmezési lehetőségei.
7. A másodlagos termékek forradalma Európában. Mik tekinthetők másodlagos termékeknek? Kinek a nevéhez köthető a kifejezés? Miért nem tekinthető ma már egységes „forradalomnak” e termékek megjelenése?
8. A kora bronzkor kezdetei a Kárpát-medencében. Hogyan és mikor kezdődött a bronzkor a Kárpát-medencében? Melyek az első magyarországi kora bronzkori kultúrák (Vučedol, Makó-Somogyvár, Harangedényes stb.) jellemzői?
9. Mikor, hol és miért jönnek létre a Kárpát-medence bronzkori tell-települései. Mi jellemzi őket? Mivel magyarázható megszűnésük?
10. Kincsek, deponálási gyakorlat a bronzkor időszakában. Mikor és milyen okból kerülnek földbe a bronzkor folyamán kincsegyüttesek? Milyen összetétel jellemzi őket?
11. A vaskori elit temetkezéseinek jellemzői az eurázsiai sztyeppén (szkíták) és a Hallstatt-körben.
12. Ismertesse a Kárpát-medencei kelták történetét és régészeti emlékműanyaguk jellegzetes vonásait!

Személyek, fogalmak

1. Kadić Ottokár
2. Vere Gordon Childe
3. pleisztocén
4. radiocarbon
5. tell
6. henge
7. késő bronzkori földvár
8. szitulaművészet
9. szigünna
10. oppidum

Lelőhelyek

1. Szeleta-barlang
2. Ságvár
3. Lepenski Vir
4. Göbekli Tepe
5. Varna
6. Stonehenge
7. Balatonszárszó-Kis-erdei-dűlő
8. Polgár-Csőszhalom
9. Alsónyék-Bátaszék
10. Tiszapolgár-Basatanya
11. Budakalász
12. Biskupin
13. Hallstatt
14. Hochdorf
15. Pazirik
16. La Tène
17. Tószeg
18. Velem-Szent-Vid
19. Sopron-Burgstall
20. Ártánd

Ókor

Tételek

1. A klasszika archaeológia fogalma, kezdete, kutatástörténet
2. Ókori régészeti kronológia
3. Ókori görög topográfia
4. A klasszika archaeológia fontosabb leletei, lelőhelyei
5. Népek, migráció az ókorban
6. A klasszika archaeológiában alkalmazott módszerek (mesterkéz attribúció, kópia-kutatás)
7. Római provinciák régészetének kutatástörténete
8. Időrend
9. Pannoniai városok és települések
10. A pannoniai limes és egyéb erődítésrendszerek
11. Lakosság, népesség
12. Művészet, kézműipar

Személyek, fogalmak

1. H. Schliemann
2. J. J. Winckelmann
3. Hekler Antal
4. J. D. Beazley
5. contrapposto
6. provincia

7. limes, ripa, litus
8. civitas peregrina
9. municipium, colonia
10. villa, vicus, pagus

Lelőhelyek

1. Trója
2. Athén
3. Knossos
4. Mykéné
5. Ischia
6. Milétos
7. Pergamon
8. Delphoi
9. Olympia
10. Tarquinia
11. Savaria
12. Carnuntum
13. Aquincum
14. Brigetio
15. Dunakanyar
16. Sopianae
17. Balácapusza
18. Alsóhetény
19. Gorsium
20. Fenékpusza

Népvándorlaskor

Tételek

1. A népvándorlás kor fogalma, kutatásának módszertana és időrendi keretei a Kárpát-medencében
2. Szarmaták az Alföldön
3. Császárkori germán népek a Kárpát-medencében
4. A hun mozgalom régészeti nyomai Euráziában
5. Romanizáltak és barbárok az 5–6. századi Pannoniában
6. A gepida kor a Tisza-vidéken és Erdélyben
7. A langobard kor Pannoniában
8. A kora avar kor
9. A Keszthely-kultúra, germánok és késő antik népesség az avar korban
10. A késő avar kor
11. A Karoling Pannonia
12. A magyar honfoglalás kora

Személyek, fogalmak

1. Hampel József
2. Alföldi András
3. Fettich Nándor
4. László Gyula
5. Bóna István
6. migráció
7. akkulturáció
8. imitatio imperii
9. árokkeretes temetkezés
10. kurgán

Lelőhelyek

1. Csörsz-árok
2. Herpály
3. Osztrópataka/Ostrovany
4. Szilágysomlyó/Șimleu Silvaniei
5. Szeged-Nagyszéksós
6. Pécs-Üszögpusztá
7. Bakodpuszta
8. Apahida
9. Tournai, Childerich sír
10. Szentes-Nagyhegy
11. Veszvény
12. Szentendre
13. Keszthely-Fenekpuszta, Horreum
14. Kölked-Feketekapu A, B
15. Kunszentmiklós-Kunbábony
16. Nagyszentmiklós/Sânnicolau Mare
17. Zalavár-Vársziget
18. Karos-Eperjesszög
19. Zemplén/Zemplín-Szélmalomdomb
20. Edelény-Borsodi földvár

Középkor

Tételek

1. A középkori régészet fogalmi kérdései és kutatástörténete
2. A középkori régészet írott és képi forrásai
3. A középkori régészet módszerei
4. A középkori falu régészete
5. A középkori város régészete
6. Egyházi régészet
7. Várak és rezidenciák régészete
8. Kerámiaművesség a középkorban
9. Fémművesség a középkorban

10. A kora újkori épületek kutatása
11. A kora újkor anyagi kultúrája – Magyar Királyság
12. A kora újkor anyagi kultúrája – Oszmán Birodalom (Hódoltság)

Személyek, fogalmak

1. Gerő Győző
2. Holl Imre
3. Gerevich László
4. Gerő László
5. Parádi Nándor
6. kapcsolt ablak
7. soros temető
8. kazettás sánc
9. kerengő
10. habán

Lelőhelyek

1. Edelény - Borsod
2. Buda
3. Eger
4. Esztergom
5. Győr
6. Gyulafehérvár
7. Kassa
8. Kolozsmonostor
9. Kőszeg
10. Nagyszeben
11. Nagyvárad
12. Nyitra
13. Pannonhalma
14. Pilisszentkereszt
15. Pozsony
16. Sopron
17. Sárospatak
18. Vajdahunyad
19. Veszprém
20. Visegrád